Силабус освітнього компонента
Програма навчальної дисципліни

Основи гуманітарно-філософських знань у професійній діяльності

Шифр та назва спеціальності
F6 – інформаційні системи та технології

Інститут
ННІ Соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма
Програмне забезпечення інформаційних систем

Кафедра
Філософії (307)
Права (306)

Рівень освіти
Бакалавр

Тип дисципліни
Загальна, Обов'язкова

Семестр
3

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Городиська Ольга Миколаївна
olha.horodyska@khpi.edu.ua
Кандидат філософських наук, доцент, завідувачка кафедри філософії НТУ «ХПІ».
Досвід роботи – 24 роки. Автор понад 80 наукових, науково-популярних та навчально-методичних праць. Провідний лектор з дисциплін: «Філософія» (українською/англійською мовами), «Філософсько-антропологічний дискурс сучасності», «Базові концепції в історії філософської думки».
Детальніше про викладача на сайті кафедри

Лисенко Ірина В'ячеславівна
Iryna.Lysenko@khpi.edu.ua
Кандидатка юридичних наук, доцент, завідувачка кафедри права НТУ «ХПІ».
Авторка понад 150 наукових і навчально-методичних публікацій. Провідна лекторка з курсів: «Правознавство», « Правове регулювання інтелектуальної власності» , «Трудове та господарське право», «Правове регулювання створення та діяльності стартапів».
Детальніше про викладача на сайті кафедри

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна передбачає напрацювання розуміння студентами як особистостями своїх функцій у професійній діяльності, системи гуманітарно-філософських знань, які виступають методологічними засобами для аналізу природних, технічних і гуманітарних теоретичних та практичних проблем, навичок обґрунтовувати свою світоглядну та громадську позицію та самостійно аналізувати факти, явища та процеси в системі «людина-світ»; формування у майбутніх

професіоналів високих моральних якостей та навичок поведінки, які базуються на загальнолюдських цінностях, самосвідомості і почутті відповідальності, навичок у протидії корупції та дотримання доброчесності, а також ознайомлення із сутністю, закономірностями і тенденціями розвитку сучасної цивілізації.

Мета та цілі дисципліни

Формування у студентів поглиблених світоглядних та теоретичних гуманітарно-філософських знань, розвиток абстрактного та критичного мислення, оволодіння науково-філософським категоріальним апаратом, а також розвиток навичок аналізу та всебічного оцінювання людської діяльності та подій навколишнього світу. Засвоєння майбутніми фахівцями положень нормативно-правових актів чинного українського законодавства щодо протидії корупції та дотримання доброчесності.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль - іспит.

Компетентності

КЗ 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
КЗ 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
КЗ 3. Здатність до розуміння предметної області та професійної діяльності.
КЗ 5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
КЗ 6. Здатність до пошуку, оброблення та узагальнення інформації з різних джерел.
КЗ 10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
КЗ 11. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципів недопустимості корупції та будь-яких інших проявів корупції.
КС 1. Здатність аналізувати об’єкт проектування або функціонування та його предметну область.

Результати навчання

ПР 2. Застосовувати знання фундаментальних і природничих наук, системного аналізу та технологій моделювання, стандартних алгоритмів та дискретного аналізу при розв’язанні задач проектування і використання інформаційних систем та технологій.
ПР 10. Розуміти і враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти, вимоги охорони праці, виробничої санітарії, пожежної безпеки та існуючих державних і закордонних стандартів під час формування технічних завдань та рішень.
ПР 12. Застосовувати принципи моральних, культурних, наукових цінностей та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя та професійної діяльності у сфері інформаційних технологій.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: «Українська мова (професійного спрямування)», «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Історія та культура України».

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції з презентаціями, дискусії, практичні заняття (семінари, практикуми), виконання індивідуальної роботи (реферат, есе, участь у конференціях та спеціалізованих семінарах, робота з оригінальними роботами з філософії) тощо.

Програма навчальної дисципліни

Навчальні заняття

Лекції

Теми лекцій	Кількість годин
Тема 1. Місце гуманітарного та філософського знання у професійній діяльності. Діяльнісний підхід людини до світу, її перетворюючий потенціал. Професіонал як особистість. Місце світогляду у структурі особистості. Загально-гуманітарний та світоглядний характер філософського знання. Співвідношення філософії та науки. Основні філософські виміри світогляду (онтологічний, гносеологічний, аксіологічний, антропологічний, соціальний тощо). Функції філософії.	2
Тема 2. Перші філософські концепції часів Античності. Натурфілософські та онтологічні ідеї досократівської філософії. Уявлення про змінюваність та дискретність світу. Софістика та розвиток логіки. Критична філософія Сократ та його концепція людини як моральної істоти. Системне уявлення про світ у філософії Платона і його вчення про ідеї. Логіка Аристотеля та проблема пізнання світу. Перша система наук. Проблема людини та світу в елліністичній філософії.	4
Тема 3. Специфіка філософських знань доби Середньовіччя та Відродження. Особливості рефлексії буття та людини у середньовічній філософії, її основні принципи та концепції. Соціально-філософські, антропологічні, етичні ідеї Середньовіччя. Розвиток логіки в схоластиці. Зародження емпіричного знання. Соціальні, антропологічні, етичні, натурфілософські концепції доби Відродження. Гуманізм.	2
Тема 4. Розвиток модерного гуманітарно-філософського знання. Наукова революція XVII ст., перша наукова картина світу. Проблема методу пізнання. Емпіризм та раціоналізм – дві тенденції модерної філософії. Філософські, соціально-політичні, природничі ідеї доби Просвітництва, їх значення для розвитку західноєвропейської цивілізації. Атеїзм. Феномен критичної філософії І. Канта і умови можливості пізнання. Етика Канта. Г.В.Ф. Гегель і його філософська система та метод.	4
Тема 5. Трансформація гуманітарно-філософських знань в XIX–поч. XX ст. Криза раціоналістичного погляду на світобудову, основні ідеї ірраціоналізму: критика раціоналізму та сцієнтизму, критика системи цінностей, обґрунтування ірраціональної сутності людини. Матеріалістична концепція суспільства у філософії марксизму. Проблема філософських засад обґрунтування науки (позитивізм, емпіріокритицизм). Основні ідеї вітчизняної філософської думки XIX – поч. XX ст.	4
Тема 6. Сучасний західноєвропейський та вітчизняний філософський дискурси. Криза цивілізації у XX – XXI ст.ст., філософські рефлексії щодо неї: проблеми пізнання та філософія науки, проблема свідомості, проблема людини. Ідеї	4

розвитку суспільства та цивілізації. Проблема знання і мови в філософії XX ст. Ситуація «постмодерну» в сучасній культурі та філософії.	
Тема 7. Гуманітарно-філософське знання сьогодення. Концепції людини та соціалізація як фактор формування людського. Основні інститути соціалізації. Особливості сучасної соціокультурної ситуації. Вплив ЗМІ та комп'ютерних технологій. Проблематизація спілкування як основи людської комунікації. Інтерсуб'єктивність, віртуалізація людського «Я». Антропологічний аспект техніки. Філософські концепції про техніку та технічний прогрес. Людина в умовах технічної цивілізації. Техніка та процес глобалізації.	4
Тема 8. Теоретичні підходи до вивчення феномену корупції. Історичний аспект проблеми. Поняття «корупція», її ознаки, форми, види, причини та наслідки. Конфлікт інтересів, його види за законодавством України та зв'язок із корупцією. Передумови корупції у вищій освіті, специфіка її проявів в Україні.	2
Тема 9. Практичні питання правової протидії корупції в Україні. Міжнародний досвід протидії корупції. Спеціалізовані державні органи й установи України з протидії корупції. Правовий механізм запобігання і протидії корупції в Україні. Юридична відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення та усунення їх наслідків.	4
Тема 10. Правове забезпечення академічної доброчесності в Україні. Поняття академічної доброчесності. Гарантії дотримання академічної доброчесності. Види порушення академічної доброчесності. Концепція академічної доброчесності у системі вищої освіти України.	2
Загальна кількість годин	**32**

Практичні заняття

Теми практичних/семінарських занять	Кількість годин	Вагові коефіцієнти *a*
Тема 1. Філософське та гуманітарне знання як компоненти професійної діяльності та професіоналізму. Ціннісні установки і світоглядна орієнтація особистості, її ставлення до праці, до суспільства, до світу, до самої себе. Неможливість формування цих установок та професіоналізму без засвоєння особистістю філософських знань, концепцій. Філософія як система рефлексії буття, яка пропонує світу і суспільству світоглядні концепції. Розвиток особистості професіонала як споживання філософських теорій і підходів для синтезу власної екзистенційної позиції.	2	0,1
Тема 2. Основні ідеї античної філософі, їх значення для розвитку цивілізації. Перші філософські концепції: походження світу, буття, розвиток, єдність та дискретність світу. Число як початок. Античний атомізм. Зародження логіки, ідеї софістів. Критична думка Сократа, концепція людини як моральної істоти. Вчення Платона про ідеї, поява системного уявлення про світ. Створення Аристотелем першої системи наук, вчення про логіку та проблема пізнання світу. Проблеми етики в елліністичній філософії.	2	0,1
Тема 3. Філософські ідеї Середньовіччя та Відродження. Характерні риси середньовічної філософії. Проблема співвідношення розуму та віри. Вчення Августина про людину,	2	0,1

душу й тіло; августинівські концепції часу та держави. Схоластика, її специфіка та ідеї. Проблема свободи волі людини. Принцип єдності людини. Емпіричні концепції Р. Гросетеста та Р. Бекона. Філософські та наукові ідеї доби Відродження. Гуманізм. «Про достоїнство людини». Соціально-політичні ідеї Відродження, утопізм.		
Тема 4. Гуманітарно-філософське знання Модерну. Наукова революція та перша наукова картина світу XVII ст. Модерний емпіризм, проблема пізнання, матеріалістичне уявлення про світ. Еволюція емпіризму. Модерний раціоналізм, правила методу та метод сумніву Декарта. Матеріалізм та етика Спінози. Філософія Лейбніца; особистий вимір буття. Філософія доби Просвітництва: концепції природних прав людини, загальної освіти, суспільно-політичного прогресу, всемогутності розуму, підкорення та перебудови світу. Особливості механістичної методології в гуманітарних та природничих науках; людина як машина. Основні риси української філософської думки. Концепція людини та «сродної праці» у філософії Г.С. Сковороди. Критична філософія І. Канта, синтез емпіризму та раціоналізму. Агностицизм. Категоричний імператив як гуманістична позиція, концепція свободи Канта. Філософія Гегеля, тотожність мислення і буття. Діалектика Гегеля: принципи, закони, категорії. Проблема людини у матеріалізмі Л. Фейєрбаха.	2	0.1
Тема 5. Філософський дискурс сучасності: від XIX – до поч. XXI ст. Криза раціоналістичного погляду на світобудову, некласична філософія. Критика західної цивілізації, її „гуманізму", ідея волі до влади та поняття надлюдини у філософії Ф. Ніцше. Матеріалістичне трактування історичного процесу. Діалектико-матеріалістична ідея практики в теорії пізнання Маркса і Енгельса. Сцієнтичний напрямок у філософії: позитивізм О. Конта, емпіріокритицизм. Нове розуміння людини у психоаналітичній філософії З. Фрейда, обґрунтування ірраціонального характеру індивідуального буття людини. Космізм В. Вернадського. Основні напрямки та істотні риси філософії XX–XXI ст.ст. Феноменологія Е. Гуссерля. Знання про людину у філософській антропології та екзистенціалізмі: відкритість світу, свобода, відповідальність, життя та смерть, сенс життя. Методологія та логіка розвитку науки у неопозитивізмі та постпозитивізмі. Соціально-філософські концепції XX-XXI ст.ст. Основні ідеї герменевтики та структуралізму. Криза сучасності та ситуація «постмодерну» в сучасній культурі та філософії.	2	0,2
Тема 6. Актуальні гуманітарно-філософські проблеми сьогодення. Людина і світ сьогодні. Особливості сучасного соціокультурного середовища. Індустрія ЗМІ та комп'ютерних технологій. Техніка як антропологічна проблема. Техніка та технічний прогрес у філософії. Проблема взаємодії природи та техніки. Людина в умовах технічної цивілізації. Техніка в умовах глобалізації. Людина та мас-медіа. Віртуалізація «Я» у сучасному інформаційному просторі. Проблематизація спілкування. Проблема інтерсуб'єктивності та механізми самоідентифікації особистості. «Людина маси» та проблема	2	0.2

самотності. Людський розум та штучний інтелект. Проблема трансгуманізму та «постлюдини» у філософії та культурі. Проблеми біоетики.		
Тема 7. Правова протидія корупції та проявам академічної недоброчесності в Україні. Історичний аспект проблеми. Поняття корупції, її ознаки, форми, види, причини та наслідки. Конфлікт інтересів, його види та зв'язок із корупцією. Корупція у вищій освіті. Міжнародний досвід протидії корупції. Спеціалізовані інституції з протидії корупції. Правовий механізм запобігання корупції. Юридична відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення та усунення їх наслідків. Поняття академічної доброчесності та гарантії її дотримання. Види порушення академічної доброчесності. Концепція академічної доброчесності у системі вищої освіти.	4	0.2
Загальна кількість годин	**16**	**1**

Лабораторні заняття

Лабораторних робіт в рамках дисципліни не передбачено.

Контрольні роботи

Комплексний тест з основ гуманітарно-філософських знань у професійній діяльності	Вагові коефіцієнти b
Тест 1. Тема 1. Місце гуманітарного та філософського знання у професійній діяльності.	0,15
Тест 2. Тема 2. Філософські концепції часів Античності.	0,15
Тест 3. Тема 3. Специфіка філософських знань доби Середньовіччя.	0,15
Тест 4. Тема 4. Розвиток модерного гуманітарно-філософського знання.	0,15
Тест 5. Тема 5. Трансформація гуманітарно-філософських знань в XIX–поч. XX ст.	0,2
Тест 6. Тема 6. Сучасний філософський дискурс.	0,2
Загалом	**1**

Самостійна робота

До самостійної роботи відноситься самостійне опрацювання теоретичного матеріалу та виконання індивідуального завдання (реферат). Також можливі інші види індивідуальної роботи – есе, участь у конференціях та спеціалізованих семінарах (із написанням тез), робота з оригінальними роботами з філософії тощо. Ці роботи є письмовими і складаються відповідно до вимог.

Опрацювання теоретичного матеріалу

Теми для самостійного вивчення	Кількість годин
Тема 1. Місце гуманітарного та філософського знання у професійній діяльності. Розвиток особистості професіонала як споживання філософських теорій і підходів для синтезу власної екзистенційної позиції.	2
Тема 2. Перші філософські концепції часів Античності. Проблеми етики в елліністичній філософії.	4

Тема 3. Специфіка філософських знань доби Середньовіччя та Відродження. Соціально-політичні ідеї Відродження, утопізм.	2
Тема 4. Розвиток модерного гуманітарно-філософського знання. Основні риси української філософської думки. Концепція людини та «сродної праці» у філософії Г.С. Сковороди.	4
Тема 5. Трансформація гуманітарно-філософських знань в XIX–поч. XX ст. Основні ідеї вітчизняної філософської думки XIX – поч. XX ст. Космізм В. Вернадського.	4
Тема 6. Сучасний західноєвропейський та вітчизняний філософський дискурси. Соціально-філософські концепції XX-XXI ст.ст.	4
Тема 7. Гуманітарно-філософське знання сьогодення. «Людина маси» та проблема самотності. Людський розум та штучний інтелект.	6
Тема 8. Теоретичні підходи до вивчення феномену корупції. Історичний аспект проблеми.	4
Тема 9. Практичні питання правової протидії корупції в Україні. Юридична відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення та усунення їх наслідків.	4
Тема10. Правове забезпечення академічної доброчесності в Україні. Види порушення академічної доброчесності.	2
Загальна кількість годин	**36**

Тематика індивідуальних завдань

Реферат передбачає виконання індивідуального звіту, розкривати обрану тематику, демонструвати вміння аналізувати інформацію та оформлювати текстові документи відповідно до мети навчальної дисципліни. Здобувач обирає конкретну тему в межах загальної тематики за погодженням з викладачем. Обсяг роботи 12–15 сторінок. Реферат має бути оформлений відповідно до вимог. Завдання виконується протягом навчальних тижнів і подається на перевірку до екзамену.

Теми індивідуального завдання

Тема 1. Основні поняття філософсько-антропологічної концепції М. Шелера: відкритість світу, ексцентричність, «дефектність» людини. Еволюція ідей Шелера.
Тема 2. Продовження та інтерпретація антропології Шелера. Г. Плеснер: «Ступені органічного і людина». Проблема взаємодії організму і середовища.
Тема 3. Біоантропологічні ідеї А. Гелена. Людина як неспеціалізована істота. Плюралістична етика Гелена.
Тема 4. Культура як «середовище» існування людини. Вчення Е. Ротхаккера про «спосіб життя», його вчення про людину як творця і носія культури.
Тема 5. Критика М. Ландманом «генетичної спорідненості» людини і тварини.
Тема 6. Філософія Ганса-Едуарда Хенґстенберга (1904-1998), принцип об'єктивності та природа людини.
Тема 7. Екзистенційна модель людини у філософії та культурі.
Тема 8. Проблема відчуження та футурологічні ідеали у концепціях постмарксизму (М. Горкгаймер, Т. Адорно, Г. Маркузе, Ю. Габермас).

Тема 9. Комунікативна антропологічна концепція М. Бубера. «Я», «Ти» та «Воно» як основні типи відношення людини до світу. Зустріч як основа людського існування.

Тема 10. Структуралістська антропологія: людина у дискурсах культури та влади (К. Леві-Строс, Ж. Лакан, М. Фуко).

Тема 11. Критика людської суб'єктивності та феномен «смерті автора» у постструктуралізмі та постмодернізмі (Р. Барт, Ж. Деріда, Ж. Дельоз, Ж. Бодрійяр).

Тема 12. «Християнський еволюціонізм» Тейяра де Шардена. «Антропний принцип» як аргумент сучасного креаціонізму.

Тема 13. Культурогенез як антропосоціогенез. Моделі культурогенезу: ігрова (Й. Гьойзинга), психоаналітична (З. Фройд, К.Г. Юнг), семіотична (К. Леві-Строс, Ж. Деріда).

Тема 14. Проблема життя та смерті у філософії та культурі. Смерть як онтологічна межа.

Тема 15. Сенс життя як інтегральна характеристика людського буття. Сутність людини в умовах удосконаленні науково-технічного виміру світу.

Тема 16. Проблема свободи у культурі та філософії. Людина як свобода (Ж.П. Сартр). Питання про співвідношення свободи та відповідальності.

Тема 17. Концепція «свободи від…» та «свободи для…» Е. Фромма.

Тема 18. «Людина маси» та проблема самотності.

Тема 19. Біологічний бік феномену людини як передумова людської екзистенції. Прояви людської тілесності (страх, сором, агресія, сміх, плач).

Тема 20. Метафізика статі в історії культури. Чоловіче, жіноче, любов, сексуальність.

Тема 21. Раціоналістична модель людини. Людина як «розумна тварина». Людський інтелект і штучний інтелект.

Тема 22. Особливості сучасної соціокультурної ситуації та її вплив на процес соціалізації. Вплив ЗМІ та комп'ютерних технологій.

Тема 23. Освіта як фактор соціалізації, основні історичні стратегії та її особливості на сучасному етапі.

Тема 24. Спілкування як основа комунікативної культури. Інтерсуб'єктивність, віртуалізація людського «Я». Проблеми віртуальної комунікації.

Тема 25. Проблема інтерсуб'єктивності та механізми самоідентифікації особистості.

Тема 26. Діяльність як сутнісна характеристика людини. Типи діяльності. Засоби праці як продовження людської тілесності.

Тема 27. Техніка як атрибут людського життя. Людина в умовах технічної цивілізації. Техніка та процес глобалізації.

Тема 28. Раціонально-логічні основи природи та мислення в логічному позитивізмі (Г. Фреге, Б. Расел, Л. Вітгенштейн).

Тема 29. Людський розум та штучний інтелект у постаналітичній традиції (Х. Патнем, Д. Денет).

Тема 30. Трансгуманізм і проблема «постлюдини» в сучасній філософії та культурі. Проблеми сучасної біоетики.

Тема 31. Антикорупційна стратегія України на 2026–2030 роки: пріоритети та основні напрями реалізації.

Тема 32. Державна антикорупційна програма з виконання Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки.

Тема 33. Особливі обмеження для посадових і службових осіб в Україні (тут і далі дивитися насамперед Закон України «Про запобігання корупції»).

Тема 34. Заходи запобігання та врегулювання конфлікту інтересів в Україні.
Тема 35. Фінансовий контроль як засіб запобігання корупції в Україні.
Тема 36. Антикорупційна експертиза нормативно-правових актів в Україні.
Тема 37. Спеціальна перевірка стосовно осіб, що претендують на заняття відповідальних посад в Україні.
Тема 38. Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення в Україні.
Тема 39. Інститут викривачів корупції як засіб її попередження в Україні.
Тема 40. Діяльність громадської організації «Харківський антикорупційний центр» як відбиття протидії корупції з боку громадянського суспільства.
Тема 41. Запобігання корупції у діяльності юридичних осіб в Україні.
Тема 42. Правила етичної поведінки посадових і службових осіб як засіб запобігання корупції в Україні.
Тема 43. Міжнародне співробітництво України у сфері запобігання та протидії корупції.
Тема 44. Усунення наслідків корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень в Україні.
Тема 45. Структура та зміст чинної Антикорупційної програми НТУ «ХПІ».
Загальна кількість годин **36**

Неформальна освіта

Здобувач має можливість перезарахувати окремі теми або курс, для зарахування необхідно надати: сертифікат (електронний або друкований) про проходження відповідних курсів, опис програми із зазначенням змісту тем, обсягу та тривалості.

Література, навчальні матеріали та інформаційні ресурси

Основна література

1. Філософія: навч.-метод. посіб. / Владленова І.В., Годзь Н.Б., Городиська О.М. та ін.; за ред. Городиської О.М., Дольської О.О. Харків: Видавець Іванченка І.С., 2024. 200 с.
2. Городиська О. М. Філософія європейського Середньовіччя: текст лекції з курсу «Філософія»: для студентів усіх форм навчання, а також з курсу «Базові концепції в історії філософської думки» для аспірантів спец. «В10–Філософія» / уклад.: Городиська О. М., Дишкант Т. М. Харків: НТУ «ХПІ», 2025. 70 с.
3. Городиська О. М. Філософія європейського Відродження: текст лекції для освітнього компоненту «Філософія»: для студентів усіх форм навчання, а також для освітнього компоненту «Базові концепції в історії філософської думки» для аспірантів спец. «В10–Філософія». Харків: НТУ «ХПІ», 2026. 75 с.
4. Дольська О. О. Філософія сучасного суспільства: навч.-метод. посібник. Харків: НТУ «ХПІ», 2012.
5. Філософія: терміни і поняття: Навчальний енциклопедичний словник / Під редакцією В.Л. Петрушенка. Львів: «Новий Світ-2000», 2020.
6. Дольська О. О., Годзь Н.Б., Городиська О.М., Дишкант Т.М., Тагліна Ю.С. Багатовимірність людини та культури у сучасних філософських ландшафтах. Монографія. Харків, 2021.
7. Освітньо-педагогічні напрями в сучасній західноєвропейській філософії: навч.-метод. посіб. / О.О. Дольська, О.А. Гончаренко, О.М. Городиська. Харків: Видавець Іванченко І.С., 2023.
8. Правове регулювання протидії корупції в Україні [Електронний ресурс]: конспект лекцій з дисципліни «Правознавство» / уклад. Г. М. Гаряєва, О. В. Кузьменко, І. В. Лисенко, Л. В. Перевалова. Харків: НТУ «ХПІ», 2025. 92 с. https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/86121
9. Правові засади дотримання суспільної та академічної доброчесності серед здобувачів освіти: конспект лекцій та завдання для практичних занять з навчальної дисципліни «Правознавство»: для

студентів усіх спеціальностей / уклад. О. В. Гаєвая. Харків: НТУ «ХПІ», 2025. 36 с. https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/95585
11. Основні напрямки антикорупційної діяльності в Україні та їх правове регулювання: конспект лекцій та завдання до практичних занять з навчальної дисципліни «Правознавство»: для студентів усіх спеціальностей / уклад. О. В. Кузьменко. Харків: НТУ «ХПІ», 2025. 74 с. https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/95582

Додаткова література

12. Буга Г. С. Досвід зарубіжних країн в боротьбі із запобігання корупції // Правова позиція. № 1 (38). 2023. С. 149 – 152. URL: http://legalposition.umsf.in.ua/archive/2023/1/29.pdf
13. Максіменцева Н. О. Інституціоналізація корупції в системі вищої освіти в Україні // Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 7. С. 565 – 568. URL: http://lsej.org.ua/index.php/ostannij-vipusk/2-uncategorised/164-7-2023
14. Практикум для самостійної роботи студентів з дисципліни «Правознавство»: навч. посібн. /Гаєвая О. В., Гаряєва Г. М., Кузьменко та ін. М. – Х.: ФОП Панов А. М. 2024. 376 с.
URL: https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/75910
15. Як студентам та викладачам стати доброчесними? : ефір прогр. «Пряма мова» на UA : Суми.
URL: https://youtu.be/Usn8E8HCFhY
16. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології. Навчальний посібник зі словником. 4-е видання перероблене та доповнене.
К:. КНТ, 2016.

Система оцінювання

Підсумкова оцінка з освітнього компонента визначається відповідальним лектором за темами, видами занять, тощо у відповідності до силабусу і є інтегральною оцінкою результатів усіх вид навчальної діяльності здобувача вищої освіти. Підсумкова оцінка повинна відображати всі оцінки за складовими навчального процесу з урахуванням їх вагових показників *k*:

Поточний контроль (усні відповіді), k_1	Контрольні роботи (тести), k_2	Індивідуальне завдання (реферат), k_3	Підсумковий контроль (іспит), k_4
0,25	0,25	0,25	0,25

Сума коефіцієнтів повинна складати одиницю: $k_1 + k_2 + k_3 + k_4 = 1$. Підбір вагових коефіцієнтів підсумкової оцінки здійснює розробник курсу.
Розрахунок підсумкової оцінки проводиться за формулою:

$$О = П \cdot k_1 + K \cdot k_2 + І \cdot k_3 + Пк \cdot k_4,$$

де: П – середньозважена середня оцінка за поточний контроль,
І – оцінка за виконання індивідуального завдання,
K – середньозважена оцінка за контрольні роботи,
Пк – оцінка за підсумковий контроль.

$$П = \frac{П_1 \cdot a_1 + П_2 \cdot a_2 + \ldots + П_n \cdot a_n}{\sum_{i=1}^{n} a_i},$$

де: a_i - ваговий коефіцієнт кожної усної відповіді .
Оскільки, у силу специфіки предмету ваговий коефіцієнт кожної усної відповіді тотожні один одному, тобто $a_1 = a_2 = \cdots = a_n$ то

$$П = \frac{П_1 \cdot a_1 + П_2 \cdot a_2 + \ldots + П_n \cdot a_n}{\sum_{i=1}^{8} a_i} = \frac{П_1 + П_2 + \ldots + П_n}{n}$$ (середнє арифметичне)

де: n – кількіть відповідей за семестр

$$K == \frac{K_1 \cdot b_1 + K_2 \cdot b_2 + \ldots + K_n \cdot b_n}{\sum_{i=1}^{n} b_i},$$

де: b_i - ваговий коефіцієнт за контрольну роботу.

Відповідно у силу специфіки предмету ваговий коефіцієнт кожної контрольної роботи тотожні один одному, тобто то $b_1 = b_2$=…=b_m, то

$K == \frac{K_1 \cdot b_1 + K_2 \cdot b_2 + \ldots + K_m \cdot b_m}{\sum_{i=1}^{m} b_i} = K == \frac{K_1 + K_2 + \ldots + K_m}{m}$ (середнє арифметичне)

де: m—кількіть відповідей за семестр

Поточні оцінки за кожну складову (П, K, I,…) виставляються за 100-бальною шкалою згідно з положенням «Про критерії та систему оцінювання знань та вмінь і про рейтинг здобувачів вищої освіти» НТУ «ХПІ».

Підсумкова оцінка виставляється відповідно до розрахованої O з округленням до найближчого цілого числа в більшу сторону.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.
Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/

Погодження

Силабус погоджено 28.08.2026

Завідувачка кафедри
Ольга ГОРОДИСЬКА

Гарант ОП
Олена НІКУЛІНА